משנה · אחרונים · לחם שמים · סדר מועד

לחם שמים על משנה מועד קטן

רבי יעקב ב"ר צבי [היעב"ץ] עמדין

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

לחם שמים על משנה מועד קטן

רבי יעקב ב"ר צבי [היעב"ץ] עמדין

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/לחם-שמים-על-משנה-מועד-קטן/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 4
משנה ה 5
משנה ז 5
משנה י 5
פרק ב 5
משנה ג 5
פרק ג 6
משנה ג 6
משנה ד 7
משנה ה 7
משנה ז 8

פרק א

משנה א

שיצא בתחלה. ואין חוששין שיפלו גדותיו ואתי לתקן במועד. דאי נמי נפיל ואתי לתקוניה שרי. כדתנן במ"ז דבסמוך. כך נ"ל:

משנה לחם

בתי"ט לא מצאתי מקרא זה. עיין בחידושי גמרא.

משנה לחם

שם ובמועד. ולפי שאין במשנה לשון חולו של מועד כו'. **אשתמיטיה** מ"ב פ"ד דמגלה.

משנה ב

ומתקנין את המקולקלות. כתב בתי"ט ז"ל ול"ד למעיין שיצא בתחלה דלעיל דחיישינן שיפלו גדותיו ואתי לתקן. דתיקונא דהתם עשייה בתחלה היא עכ"ל:

ולא ידענא מאי קאמר מר. דאע"ג דהאידנא הוא דיצא בתחלה. אפ"ה לכי נפיל והדר מתקן ליה. לאו בתחלה הוא זה פשוט: ו

מ"מ לא קשיא מידי. ואגב ריהטא כתב כך דהא לעיל נמי לא חיישינן באמת. אלא דסד"א למיחש. קמ"ל דלא. מהאי טעמא דהא באמת שרי לתקן. כדכתיבנא לעיל והוא ברור:

ומתקנין את קלקולי המים וחוטטין אותן. כתב בתי"ט ונ"ל דפרושי קמפרש דהא דאמרן ומתקנין היינו חוטטין שהוא מלאכת הדיוט דאלת"ה לישנא יתירא הוא דודאי דחטיטה בכלל מתקנין הוא עכ"ל:

ולא נמלט מדוחק דאכתי מתקנין לישנא יתירא הוא אליביה. אבל באמת לאו דיוקא הוא. דאין החטיטה בכלל מ"ש מתקנין. שהתיקון אינו אלא להסיר הקלקולים. המונעים ומפסידים המים המכונסים. והחטיטה יתרה עליה. שהיא לנקות ולהוציא כל מה שנפל לתוכן מצרורות וקסמין כדפריש הרע"ב. ואע"פ שאין מעכבים הנאת המים ושתייתן. ואין צורך כל כך להסירן משם:

וא"כ איכא למימר דאשמעינן רבותא. לא זו שמתקנין אותן עד שיוסר הקלקול. ויהיו ראויין להספיק מים בטוב. אלא אפי' טירחא יתרה שאינה צריכה כל כך. כגון לחטטן ולנקרן היטב. אף שבלא זאת ראויין הן לתשמיש. גם זה התירו בצרכי רבים. וכן נראה יותר לפי שהחטיטה היא תוס' תיקון וההעמק בדבר. כמו שאמרו בגיד הנשה [חולין דף צ"ב ע"ב] צרי' לחטט אחריו וק"ל:

משנה ה

ר"מ אומר רואין. עמ"ש בחי' בגמרא פ' ואלו מגלחין. ובזבחים פ' טבול יום. במאמר מי ראה נגעי מרים וצריך לפנים:

משנה לחם

בתחלה עמ"ש בס"ד בשי"ע.

משנה לחם

לא יעורר על מתו פשוט דהיינו דווקא מתו שחייב להתאבל עליו. משו"ה לא קתני על מת. ועמ"ש בס"ד בסוף דרוש הספד. שקראתיו שאגת אריה.

משנה ז

משנה לחם

אין נושאין אף בלי סעודה. **אבל** מארסין ובלבד שלא יעשה סעודה.

משנה לחם

ועושה אשה תכשיטיה ע"פ רע"ב. ומעברת סכין ע"פ שלמטה. **צ"ל** אחר שגבהו בנות ציון. עחי"ג פכ"ג דן.

משנה י

משנה לחם

וכל כבשין לענין מ"ש תי"ט בשם הר"מ בחבו'. **עמ"ש** בס"ד רפ"ד דמעשרות.

פרק ב

משנה ג

וכולן אם כיוונו מלאכתן במועד יאבדו. פירש הרע"ב וכן הרמב"ם ז"ל ב"ד מאבדין אותו ממון ועושין אותו הפקר. וקשיא מנלן להפקיר דלישנא דיאבדו לא משמע אלא שיהא מונח בלי מלאכה ויאבד. ונ"מ דאולי לא תאבד ויעשם לאחר המועד עכ"ל בתי"ט. ועוד הוסיף לתמוה על רש"י שהחמיר יותר שאסור ליהנות מהן:

ומשמע מלשונו זה דמאן דס"ל ב"ד מפקירין אותה מלאכה. אפי' בכיוון מלאכתו בלבד. דהיינו מה שהניחה עוד למועד. ועל המחשבה הוא נענש. אע"פ שנמנע ולא עשאה במועד. תאבד ולא תיעשה אפי' אחר המועד:

וזה דבר בטל ומי ראה או שמע כזאת. ולא אמרה אדם מעולם. שגם הרמב"ם המחמיר וסובר שהולכת לאיבוד לגמרי. לא אמר כן אלא בעבר ועשאה במועד. וצירף המחשבה למעשה. אבל שיהא נדון בב"ד על הכוונה. ואפי' מחשבתו ניכרת שרצה לעשותה במועד. והזמין עצמו לכך. ומנעוהו ולא הוציא מחשבתו לפועל. בין בטובה בין ע"י

כפייה. שאע"פ שלא באה המחשבה לידי מעשה. תאסר מלאכתו לעולם. לא זו ולא כיוצא בה שמענו.

ומחמת הכוונה והמחשבה הרעה אינו נקנס אליבא דכ"ע. אלא שלא תתקיים כוונתו לגמור מלאכתו במועד. אפי' מה שהיה מותר לו בלא מתכוין. עכשיו נאסרה עליו מכל וכל. אבל לא לאוסרה עליו עולמית. אף לאחר המועד. שבזה גם רש"י והר"מ ז"ל מודים. והוא דבר פשוט וברור:

ואין בין דברי הרמ"ך והרמב"ם אלא שהרמ"ך סובר דיאבדו דתנן. שמונעין אותו מלעשותה. ומתוך כך תאבד מעצמה. אבל בידים אין מאבדין. אפי' עבר ועשה. והרמב"ם ס"ל בעבר ועשה. מאבדין אותה בידים. וזה דבר מוכרח. ושיטתו היא הנכונה. ולדברי הרמ"ך נמצא חוטא נשכר וצ"ע:

משנה לחם

בלח"ש ס"פ שמעני ודאיבעיא לן בכיוון מלאכתו במועד ומת אם קנסו בנו אחריו. היינו לבטלו ממנה במועד. אע"פ שהרי הוא אנוס. ולא כיוונה הוא למועד.

משנה לחם

שם ס"פ וצ"ע. ועמו"ק עוד בענין אם קנסו בנו אחריו.

פרק ג

משנה ג

ואלו כותבין במועד כו' מתנה. כתב הרע"ב אי לא כתיב לה מפסיד המקבל דשמא יחזור בו הנותן. וכתב תי"ט לא חזרה ממש דהא מתנת בריא בלא קנין לא סגי. אלא שיחזור ממה שהיה ויאמר לא כך היה עכ"ל:

ואיני מבין לשונו זה. דאי בדקיימי עדי קנין. ליחזי היכי קאמרי סהדי. ואיך יחזור ממה שהיה לפי שיטתו. ואי בדליתינהו. יאמר להד"מ ויחזור חזרה ממש:

והאמת לדעתי דחיישינן שיחזור בו חזרה גמורה. ואע"ג דבמתנת בריא דאית בה קנין עסקינן. מה בכך אפ"ה מצי מיהדר ביה. לדעת רשומי הפוסקים. דאע"ג דסתם קנין לכתיבה עומד. ולא צריך אימלוכי. מ"מ אם מוחה הנותן קודם הכתיבה יכול לחזור בו:

ולכ"ע בשטר חוזר. אע"פ שאין זוכה במתנה. דשיעבוד צריך לימלך כבפ"ק דמציעא. וכאותה שאמרו בקידושין. שני שדות הן זכו בשדה זו לפלוני חוזר בשטר. אע"פ שאינו חוזר בשדה. דמצי למימר לא ניחא לי דליפשו שטרי עלואי. והא ודאי אית ליה פסידא למקבל. אם יחזור בו הנותן. מלכתוב לו השטר באחריות. ותו דילמא מיתו סהדי:

משנה ד

אין כותבין שטרי חוב במועד. כתב הרע"ב הואיל ויכול לכותבו לאחר המועד. ופירש בתי"ט דהכא מסתמא ליכא למיחש שמא יאמר לא כך היה כיון שהלוהו לא יהיה לוה רשע ולא ישלם עכ"ל:

זהו דוחק מבואר והנסיון יוכיח ההפך. וכל אשראי ספק אתי ואפי' באגב גבייה בעי. כל שכן בע"פ:

אלא תהא במאמינו. דיקא נמי דקתני סיפא ואם אינו מאמינו. ותו דאפי' לא הימניה. אלא אדעתא דנכתוב ליה שטרא. אי דאמר ליה על מנת כן אני מלווך. נהדרו זוזי למרייהו. כי לא איצטריכו ליה להיאך. ואי דלא אמר ליה על מנת. אלא סתמא אוזפיה. ודאי לא מצי הדר ביה. דהאי אמר ליה מאי אית לי למיעבד. אנא הא קאימנא. ורבנן הוא דמעכבי עילואי למכתב שטרא:

והשתא אע"ג דבודאי איכא למיחש לפסידא בגווני טובא. אפ"ה אנן לא חיישינן ליה. דאיהו דאפסיד אנפשיה. דהוה ליה שלא להלוות עד אחר המועד. מאחר שאינו לוה לצורך המועד וק"ל:

ואם אינו מאמינו. ולוה צריך למעות לצורך י"ט. אי נמי אפי' שלא לצורך המועד. ואינו מוצא אח"כ מי שילוונו. דהו"ל כדבר האבוד:

משנה לחם

בספר עזרא חברו פט"ו דכלים **בין** לגרסת הספר. ובין למאן דגרס העזרה. אין להפליא אם היו צריכין להגיהו. כי עם היותו ודאי נכתב מתחלה בדיוק כהלכתו. ולא היה צריך לתקנו בחסרות ויתרות. וכ"ש באותיות ופרשיות וכל דקדוקי סופרים. בלי ספק היא היתה תורת ה' תמימה. מום אין בה. אלא שיד הזמן אולי שלטה בו. שנטשטשו אותיות. או קפצה מעליהן הדיו. **אבל** גרסת העזרה היא עיקר. כמ"ש בכלים בכה"ס בלי נ"א. עם שקרוב הדבר. שס"ת של עזרה בב"ש. של עזרא היה שכתבו או הגיהו כתקנו.

משנה לחם

הסמוכות למטה מוכח בהדיא שאין לבטל הנשים מלצאת. וכ"ה בהדיא בגמרא פ"ב דסנהדרין מקום שנהגו כו'. ומפרש התם טעמא. **עמ"ש** בס"ד בי"ד (סשנ"ט) ובמו"ק א"ח (סימן שי"א).

משנה ה

עיין פי' הרע"ב שכתב ז"נ ובכפיית המטה שתהיינה המטות כפויות ע"ג קרקע וישן בהם. בתשו' הריב"ש מפורש היטב ענין כפיית המטה ע"ג קרקע. דהיינו לפי שהיו מטותיהן עומדות על רגליהם. ואין להם נקליטין למעלה. וכשכופין אותן נמצא גב המטה מושכב שטוח ע"ג קרקע. וצריך הוא לשכב עליה דווקא. ולא על מטה זקופה. וזה מבואר שאסור

לאבל לישן במטה עכשיו שלא נהגו בכפיית המטה. מיהא ודאי לא סגי אלא ע"ג קרקע דווקא. וכמ"ש בתשו' והוא פשוט מאד. וכ"כ גם האחרונים ז"ל. ולא נסתפק בה אדם מעולם. ולהוציא מדעת א' מהמתחסדים שפטפט כנגד זה:

משנה ז

ואין אומרים ברכת אבלים. עמ"ש רפ"ד דמגילה בלע המות לנצח וגו':

סליקא לה מסכת מועד קטן בס"ד